

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. B. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2016 m. rugpjūčio 24 d. Nr. 242-362
Vilnius

Lietuvos bankas gavo MB „Horos“, atstovaujančios V. B. (toliau – pareiškėjas), kreipimąsi, kuriuo MB „Horos“ (toliau – pareiškėjo atstovė) prašo išnagrinėti ginčą, kilusį tarp jos atstovaujamo pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) dėl draudimo išmokos dydžio.

N u s t a t y t a:

2016 m. sausio 5 d. eismo įvykio, įvykusio adresu: (*duomenys neskelbtini*) metu buvo apgadintas pareiškėjui priklausantis automobilis „BMW 325“, valstybinis numeris (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Transporto priemonė). Asmuo, atsakingas už šį kilusį eismo įvykį, draudiko buvo apdraustas civilinės atsakomybės draudimu.

2016 m. sausio 18 d. pareiškėjas pateikė prašymą draudikui išmokėti draudimo išmoką pagal Vokietijoje sudarytą nepriklausomų turto vertintojų turto vertinimo ataskaitą 3 386,06 Eur (su PVM).

2016 m. vasario 5 d. draudikas, siekdamas suderinti Transporto priemonės apžiūros vietą, elektroniniu paštu pasiūlė pareiškėjui kreiptis į draudikui atstovaujančią draudimo kompaniją Vokietijoje *InterEurope AG European Law Service* arba į artimiausią draudiko žalų ekspertizės skyrių Lietuvoje.

2016 m. vasario 10 d. pareiškėjas į Kauno miesto Žalų ekspertizės skyrių pristatė Transporto priemonę apžiūrai.

Apžiūros metu nustatęs Transporto priemonės apgadinimus, draudikas kreipėsi į remonto įmones dėl remonto išlaidų įvertinimo. 2016 m. vasario 21 d. draudikas gavo trijų remonto įmonių apgadintos Transporto priemonės remonto išlaidų įvertinimus: UAB „Remartas“ – 947 Eur, UAB „Akstė autoservisas“ – 938,57 Eur, UAB „Matsuda“ – 860,72 Eur.

2016 m. vasario 25 d. draudikas išsiuntė pareiškėjui pranešimą apie žalos atlyginimą, kuriame nurodyta, kad draudimo išmoka pareiškėjui apskaičiuota atsižvelgus į draudiko atlikto rinkos tyrimo rezultatus. Draudikas draudimo išmoką pareiškėjui išmokėjo pagal didžiausią kainą pasiūliusios UAB „Remartas“ sudarytą remonto sąmatą – t. y. 947 Eur.

Pareiškėjas nesutinka su apskaičiuotu draudimo išmokos dydžiu. Pareiškėjo atstovė kreipėsi Lietuvos bankui nurodė atsižvelgti į tai, kad pareiškėjas nuolat gyvena Vokietijoje, o eismo įvykis įvyko Lietuvoje, t. y. valstybėje, kurioje pareiškėjas nuolat negyvena. Dėl šios priežasties draudikas, pagal Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPDĮ) 14 straipsnio nuostatas, turėjo šį įvykį persiusti administruoti savo atstovui Vokietijoje. Pareiškėjo atstovės teigimu, pareiškėjas elektroniniu paštu buvo informuotas, kad yra galimybė pristatyti Transporto priemonę ne tik Lietuvoje, bet ir Vokietijoje, tik po to, kai Transporto priemonė jau buvo pristatyta apžiūrai Lietuvoje. Pareiškėjo atstovė taip pat nurodo, kad draudikas nebendradarbiavo su pareiškėju, todėl pareiškėjas kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją. Pareiškėjo atstovė teigia, kad ir draudiko nustatytų nuostolių, ir išmokėtos draudimo išmokos dydis yra klaidingas, nes nepadengiama eismo įvykio metu padarytos žala. Pareiškėjo atstovė atkreipia dėmesį, kad pareiškėjas transporto priemonę

remontuos ne Lietuvoje, o Vokietijoje, todėl, pareiškėjo atstovės teigimu, draudimo išmoka turi padengti išlaidas, kurios bus patirtos remontuojant automobilį Vokietijoje. Pareiškėjo atstovės teigimu, įstatymuose nenumatyta, kad įvykus eismo įvykiui Lietuvos Respublikoje, nukentėjęs asmuo, gyvenantis kitoje Europos Sąjungos valstybėje, automobilį turi remontuoti Lietuvoje, o draudimo bendrovė išmoką apskaičiuoja pagal Lietuvos rinkos kainas. Priešingu atveju, nukentėjęs asmuo, pareiškėjo atstovės vertinimu, patirtų papildomų išlaidų, tokių kaip apgyvendinimo, kelionės, turėtų tartis su darbdaviu dėl papildomų laisvų dienų ir t. t., todėl TPVCAPDĮ ir įpareigoja draudikus turėti atstovus Europos Sąjungos šalyse, kad draudimo išmoka būtų apskaičiuojama ten, kur nukentėjęs asmuo gyvena. Kreipimesi teigiama, kad draudiko pateikti remonto įmonių pasiūlymai turi būti vertinami kritiškai, nes minėtos remonto įmonės yra draudiko partneriai, taigi – suinteresuoti asmenys, todėl jų sudaryti remonto pasiūlymai (remonto sąmatos) negali būti laikomos pakankamu įrodymu, paneigiančiu nepriklausomo turto vertintojo išvadas. Kreipimesi pareiškėjo atstovė prašo įpareigoti draudiką išmokėti papildomą draudimo išmoką, kaip skirtumą tarp jau išmokėtos draudimo išmokos (947 Eur) ir nepriklausomų turto vertintojų ataskaitoje nurodytos sumos (3 386,06 Eur) – t. y. 2 439,06 Eur, taip pat atlyginti pareiškėjo turėtas nepriklausomų turto vertintojų samdymo išlaidas (549,48 Eur) ir teisinių paslaugų išlaidas (70 Eur).

Draudikas nesutinka su pareiškėjo reikalavimais ir atsiliepime Lietuvos bankui nurodo, kad, vadovaujantis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika ir 1971 m. gegužės 4 d. Hagos konvencijos 3 straipsniu, pagal draudimo sutartį atlyginant žalą, padarytą trečiajam asmeniui kitoje valstybėje, taikytina eismo įvykio vietos teisė. Atsižvelgiant į tai, kad eismo įvykis nagrinėjamo ginčo atveju įvyko Lietuvoje, draudiko teigimu, žalos administravimo ir žalos dydžio nustatymo veiksmai turi būti atliekami pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Draudikas atkreipia dėmesį, kad dar iki apgadintos Transporto priemonės apžiūros siūlė pareiškėjui pateikti ją apžiūrai į draudikui atstovaujančią draudimo įmonę Vokietijoje, kad būtent tos valstybės draudiko partneriai atliktų žalos administravimo veiksmus, įvertintų nuostolio dydį. Tačiau, draudiko teigimu, pareiškėjas atsisakė tai padaryti ir Transporto priemonę apžiūrai savo noru pateikė Lietuvos Respublikoje, todėl žalos administravimo veiksmai pagrįstai buvo atlikti pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus. Draudikas atkreipia dėmesį, kad nors pareiškėjas akcentuoja nuolat gyvenantis Vokietijoje, tačiau nepateikia jokių to įrodymų: draudikas nurodo, kad, remiantis VI Registrų centro duomenimis, pareiškėjo nuolatinė gyvenamoji vieta yra deklaruota Lietuvoje ir Transporto priemonę apžiūrai pareiškėjas taip pat pateikė Lietuvoje, nors buvo informuotas apie galimybę tai padaryti Vokietijoje. Draudiko teigimu, pareiškėjas nuolat būna Lietuvoje, todėl manytina, kad ir Transporto priemonę remontuos Lietuvoje, Lietuvos rinkos kainomis. Draudiko vertinimu, pareiškėjas nebendradarbiavo su draudiku ir nelaukdamas, kol bus pradėti žalos administravimo veiksmai, jau kartu su prašymu išmokėti draudimo išmoką pateikė nepriklausomų turto vertintojų sudarytą turto vertinimo ataskaitą, pagal kurią ir paprašė išmokėti draudimo išmoką. Draudikas nurodė, kad draudimo išmoką pareiškėjui apskaičiavo pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, žalos dydį nustatydamas teorinių skaičiavimų būdu kaip būtinas remonto išlaidas (be PVM) pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius. Draudikas pažymi, kad nepriklausomų turto vertintojų sudaryta vertinimo ataskaita neturi išankstinės didesnės įrodomosios galios ir turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais. Draudikas taip pat atkreipia dėmesį, kad pagal Vokietijoje galiojantį teisinį reglamentavimą nepriklausomi turto vertintojai netaiko nusidėvėjimo įverčio, dėl ko susidaro esminis skirtumas. Be to, nepriklausomų turto vertintojų ataskaitoje visos dalys yra keičiamos (remiantis Vokietijos standartais), tačiau remiantis Lietuvos teisės aktų nuostatomis jos gali būti remontuojamos, ir ši aplinkybė, draudiko teigimu, taip pat turi lemiamą įtaką išmokėtos draudimo išmokos dydžiui ir pareiškėjo pageidaujamos išmokos dydžiui. Tai, kad dalys gali būti remontuojamos, nes pagal jų pažeidimo lygį keisti nebūtina, yra pažymėta ir 2016 m. vasario 10 d. Transporto priemonės techninės apžiūros akte, kurį pasirašė ir pareiškėjas. Draudikas pažymi, kad dėl šios priežasties nustatęs nepriklausomų turto vertintojų sudarytos vertinimo ataskaitos ydingumą ir neatitiktį Lietuvos Respublikos teisės aktams nusprendė nesivadovauti pateikta ataskaita, kuri nėra pagrįsta jokiais rinkos kainas patvirtinančiais duomenimis. Draudikas taip pat nurodo, kad pagal TPVCAPDĮ turto vertinimo išlaidos atlyginamos tik tuo atveju, jeigu draudikas neįvykdo

savo pareigos apžiūrėti turto. Tačiau šiuo atveju, draudiko teigimu, jis tinkamai vykdė teisės aktų jam numatytas pareigas, apžiūrėjo Transporto priemonę, įvertino sugadinimus, todėl jam negali kilti pareiga atlyginti nepriklausomų turto vertintojų samdymo išlaidų. Be to, draudikas nurodo atsižvelgti į tai, kad jis teisingai apskaičiavo pareiškėjui atlygintinos žalos dydį ir tinkamai išaiškino savo sprendimą dėl draudimo išmokos dydžio, todėl pareiškėjui nebuvo pagrindo kreiptis dėl teisinių paslaugų suteikimo ir šios pareiškėjo išlaidos neturėtų būti atlyginamos.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Įvertinus šalių pateiktų dokumentų turinį ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudimo išmokos dydžio. Pareiškėjas mano, kad jam padaryta žala turėtų būti atlyginta vadovaujantis turto vertinimo ataskaita, sudaryta, atsižvelgiant į Vokietijos (t.y. pareiškėjo teigimu, jo gyvenamosios vietos) rinkos kainas, o draudikas pareiškėjui išmokėtos draudimo išmokos dydį grindžia remonto įmonės sudaryta sąmata (didžiausia (kainos atžvilgiu) iš trijų gautų pasiūlymų), kuri, draudiko nuomone, atspindi vidutines, realias ir būtinas išlaidas, kurias patirtų pareiškėjas atkurdamas jo apgadintą Transporto priemonę į iki eismo įvykio buvusią padėtį.

Dėl taikytinos teisės.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse įtvirtintomis taisyklėmis, skirtomis sutartinėms ir deliktinėms prievolėms taikytinai teisei nustatyti, reikalavimams atlyginti žalą, padarytą eismo įvykio metu, taikytina teisė nustatoma pagal 1971 m. gegužės 4 d. Hagos konvenciją dėl eismo įvykiams taikytinos teisės (toliau – Hagos konvencija) (Civilinio kodekso 1.44 straipsnis). Hagos konvencijos 3 straipsnyje nurodyta, kad taikytina *valstybės, kurioje įvyko eismo įvykis, vidaus teisė*. Taikytina teisė visų pirma nustato: 1) atsakomybės pagrindą ir mastą; 2) atleidimo nuo atsakomybės pagrindus, bet kokį atsakomybės apribojimą ir bet kokį atsakomybės padalijimą; 3) bet kokių sužalojimų ar žalos, kuriuos galima kompensuoti, buvimą ir pobūdį; 4) *žalos pobūdį ir dydį*; 5) ar teisė į žalos atlyginimą gali būti perduota arba paveldėta; 6) asmenis, kuriems padaryta žala ir kurie asmeniškai gali reikalauti atlyginti žalą; 7) įgaliotojo atsakomybę už jo atstovo veiksmus arba darbdavio atsakomybę už jo samdomo darbuotojo veiksmus; 8) senaties taisykles, tarp jų taisykles, susijusias su senaties termino pradžia ir su šio termino nutraukimu bei sustabdymu (Hagos konvencijos 8 straipsnis). Pažymėtina, kad panašios nuostatos, nukreipiančios į eismo įvykio vietos valstybės teisę, įtvirtintos ir TPVCAPDĮ: 16 straipsnio, reglamentuojančio draudimo išmokos mokėjimo principus, 1 dalyje nustatyta, kad draudimo išmoka mokama atsižvelgiant į tos valstybės, kurioje įvyko eismo įvykis, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą reglamentuojančius teisės aktus.

Remiantis pareiškėjo atstovės kreipimesi dėstomomis aplinkybėmis, teigtina, kad pareiškėjo atstovė neginčija aplinkybės, kad nagrinėjamu atveju aktualios ir taikytinos Hagos konvencijos 3 straipsnio nuostatos, tačiau mano, kad jos nurodyta aplinkybė – t. y. kad pareiškėjas ketina apgadintą Transporto priemonę remontuoti Vokietijoje, pagrindžia pareiškėjo reikalavimą apskaičiuoti atlygintinos žalos dydį pagal Vokietijos rinkos kainas. Pareiškėjo atstovė taip pat atkreipia dėmesį į TPVCAPDĮ 14 straipsnio 4 dalies nuostatas, pagal kurias, esant jose nurodytoms sąlygoms, draudikas, turintis teisę vykdyti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomąjį draudimą Lietuvos Respublikoje, privalo kiekvienoje kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje pretenzijoms nagrinėti paskirti atstovus, kurie yra atsakingi už išmokos mokėjimą nukentėjusiems tretiesiems asmenims. Vis dėlto, vadovaujantis pirmiau minėtomis teisės aktų nuostatomis, manytina, kad eismo įvykio valstybės teisė turi būti taikoma taip pat ir atlygintinos

žalos pobūdžiui ir dydžiui nustatyti net ir tais atvejais, kai eismo įvykio valstybė nėra nukentėjusio trečiojo asmens nuolatinė gyvenamoji vieta arba nukentėjęs trečiasis asmuo ketina sugadintą transporto priemonę remontuoti kitoje valstybėje, o pretenziją dėl žalos atlyginimo nagrinėti paskirtas draudiko atstovas¹. Tai reiškia, kad nagrinėjamo ginčo atveju pareiškėjui padarytos žalos pobūdis ir dydis turėtų būti apskaičiuotas pagal Lietuvos, kaip eismo įvykio valstybės, teisę.

Nors pareiškėjo atstovė teigia, kad pareiškėjas elektroniniu paštu buvo informuotas, kad pristatyti Transporto priemonę apžiūrai ne tik Lietuvoje, bet ir Vokietijoje, tik po to, kai Transporto priemonė jau buvo pristatyta apžiūrai Lietuvoje. Tačiau ginčo nagrinėjimo medžiagoje esantys įrodymai leidžia daryti išvadą, kad apie tokią galimybę pareiškėjas draudiko buvo informuotas dar iki to laiko, kai pareiškėjas Transporto priemonę pateikė apžiūrai draudikui Lietuvoje: draudikas kartu su atsiliepimu pateikė pareiškėjui 2016 m. vasario 5 d. siųsto elektroninio laiško kopiją, iš kurios matyti, kad pareiškėjui suteikta tiksli informacija apie galimybę Transporto priemonę pristatyti draudiko atstovui apžiūrai Vokietijoje. Paminėtų aplinkybių kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjas Transporto priemonę Lietuvoje apžiūrai pateikė 2016 m. vasario 10 d. – taigi jau po to, kai buvo informuotas apie galimybę pateikti Transporto priemonę apžiūrai Vokietijoje.

Papildomai atkreiptinas dėmesys, kad nors pareiškėjo atstovė teigia, kad nagrinėjamo ginčo atveju, sprendžiant dėl atlygintinos žalos dydžio turi būti vadovaujama Vokietijos teise, tačiau kartu grįsdama pareiškėjo reikalavimą, remiasi Lietuvos teisės aktų, reglamentuojančių eismo įvykio metu padarytos žalos atlyginimo klausimus, nuostatomis.

Be to, pareiškėjo atstovė teigia, kad draudikas nebendradarbiavo su pareiškėju, todėl pareiškėjas kreipėsi į nepriklausomą turto vertintoją, tačiau iš nagrinėjimo medžiagoje esančių duomenų matyti, kad pareiškėjas į nepriklausomus turto vertintojus Vokietijoje kreipėsi 2016 m. sausio 11 d. – taigi dar iki prašymo išmokėti draudimo išmoką ir Transporto priemonės pateikimo apžiūrai dienos. Be to, prašyme išmokėti draudimo išmoką pareiškėjas nurodė, kad į nepriklausomus turto vertintojus Vokietijoje jis kreipėsi, nes Transporto priemonė bus remontuojama Vokietijoje. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, kaip nepagrįstas vertintinas pareiškėjo atstovės teiginys, kad dėl draudiko nebendradarbiavimo pareiškėjas turėjo kreiptis į nepriklausomus turto vertintojus Vokietijoje.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad nors pareiškėjo atstovė teigia, kad pareiškėjas nuolat gyvena Vokietijoje ir ten ketina remontuoti Transporto priemonę, tačiau nepateikė šių teiginių patvirtinančių įrodymų.

Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas teisės aktų nuostatas ir konstatuotas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai nagrinėjamo ginčo atveju žalą administravo ir žalos dydį nustatė vadovaudamasis Lietuvos teise. Taigi pareiškėjo reikalavimas atlyginti jam eismo įvykio metu padarytą žalą remiantis nepriklausomų turto vertintojų nurodyta Transporto priemonės atkūrimo išlaidų suma, apskaičiuota pagal Vokietijos rinkos kainas ir Vokietijos žalos dydžio nustatymo ir žalos atlyginimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, yra nepagrįstas.

Dėl atlygintinos žalos dydžio.

Vertinant pareiškėjo reikalavimo išmokėti papildomą draudimo išmoką pagrįstumą, svarbu atkreipti dėmesį ir į TPVCAPDĮ 15 straipsnio 3 dalyje įtvirtintą žalos dydžio nustatymo taisyklę, pagal kurią turtui padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas, vadovaudamasis įgaliotų asmenų ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ir dokumentais, įrodančiais padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį. Minėta žalos dydžio nustatymo taisyklė detalizuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintų Eismo įvykio metu padarytos žalos ir draudimo išmokos taisyklių (toliau – Taisyklės) 13 punkte, kuriame numatyta, kad „nukentėjusio trečiojo

¹ Atkreiptinas dėmesys, kad 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/14/EB, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvas 72/166/EEB, 84/5/EEB, 88/357/EEB ir 90/232/EEB bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/26/EB, susijusias su motorinių transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimu, ir kurios nuostatos įgyvendintos TPVCAPDĮ, preambulės 35 punkte nurodyta, kad sistema, kai nukentėjusiosios šalies gyvenamosios vietos valstybėje narėje yra paskiriamas atstovas žalos sureguliuojimo reikalams, neturi įtakos nei kiekvienu atskiru atveju taikomai materialinei teisei, nei jurisdikcijos klausimams.

asmens turtui (transporto priemonei ar kitam kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui) padarytos žalos dydį nustato atsakingas draudikas ar Biuras, vadovaudamasis atsakingo draudiko ar Biuro įgaliotų asmenų (ekspertų) ir (ar) turto vertintojų ataskaitomis ar išvadomis, įmonės, kurioje remontuojamas sugadintas turtas, pateiktais šio turto remonto išlaidų skaičiavimais ir (ar) atsižvelgdamas į įmonės, kuri turi teisę remontuoti sugadintą turtą, pateiktus šio turto remonto išlaidų skaičiavimus ar remonto išlaidų pagrindimo dokumentus, taip pat į nukentėjusio trečiojo asmens pateiktus žalos dydį įrodančius dokumentus“.

Vadovaujantis Taisyklių 15 punktu, žalos dėl turto sugadinimo, kai jį remontuoti ekonomiškai tikslinga, atlyginimo dydis nustatomas pagal turėtas remonto išlaidas, būtinas atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Jeigu nukentėjęs trečiasis asmuo turto neremontuoja, atlyginamos apskaičiuotos būtinos turto remonto išlaidos (*be PVM*) atkurti sugadintą turtą ar jo detalių ir (ar) dalių rinkos vertę iki eismo įvykio. Būtinas remonto išlaidas sudaro remonto darbų vertė, dažymo darbų vertė, keičiamų dalių vertė (nuvertinant dalis dėl nusidėvėjimo), dažymo medžiagų vertė ir papildomos išlaidos (transportavimo, saugojimo, techninės ekspertizės ir kitos išlaidos). Būtinos remonto išlaidos apskaičiuojamos pagal vidutinius darbų ir keičiamų detalių ir (ar) dalių įkainius, atitinkančius technologijos lygį, vadovaujantis rekomenduojamais laiko normatyvais.

Atsižvelgiant į pirmiau minėtas eismo įvykio metu patirtos žalos dydžio nustatymą reglamentuojančias teisės aktų nuostatas, pažymėtina, kad turto vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, yra vienas iš, bet ne vienintelis, žalos dydį padedančių nustatyti įrodymų, todėl šis įrodymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į visų turimų – taigi tiek draudiko, tiek ir pareiškėjo pateiktų įrodymų visumą. Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 24 straipsnio 1 dalies nuostata, kad turto vertinimo ataskaita turi juridinę galią, jeigu ji atitinka šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytus reikalavimus, ir šio straipsnio 3 dalies nuostata, kad turto vertinimo ataskaita laikoma teisinga, kol ji nenuginčyta įstatymų nustatyta tvarka, reiškia, kad turto vertinimo ataskaita atitinka rašytiniams įrodymams keliamus reikalavimus, – tai numatyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 197 straipsnio 1 dalyje (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. spalio 22 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-413/2007).

Pažymėtina, kad Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymo 23 ir 24 straipsniuose nėra nuostatų, kad turto vertinimo ataskaitos turėtų didesnę įrodomąją galią vertinant įrodymus, pateiktus nagrinėjant civilinio pobūdžio ginčą. Konstatavus minėtą aplinkybę, kartu darytina išvada, kad turto vertinimo ataskaitos buvimas savaime nesuponuoja ir prielaidos, kad ji turi aukštesnę įrodomąją galią, nei kiti žalos administravimo byloje esantys įrodymai, ir savaime jų nepaneigia, nes, kaip jau buvo minėta, turto vertinimo ataskaita yra viena iš įrodinėjimo priemonių, kuri turi būti vertinama kartu su kitais įrodymais pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles.

Vertinant Lietuvos bankui ginčo šalių pateiktus įrodymus, pagrindžiančius dėl eismo įvykio pareiškėjo turtui (Transporto priemonei) padarytos žalos dydį, pažymėtina, kad žala, padaryta asmens turtui, turi būti atlyginama laikantis visiško nuostolių atlyginimo principo (Civilinio kodekso 6.251 straipsnis), kuris iš esmės reiškia, kad žalos atlyginimu turi būti siekiama grąžinti ją patyrusį asmenį į iki pažeidimo buvusią padėtį. Teisingas žalos atlyginimas reiškia ir tai, kad sprendžiant ginčą dėl žalos atlyginimo privalo būti nustatytas tikrasis žalos dydis, kadangi, nustačius mažesnę už tikruosius nuostolius žalos dydį, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės. Kai nustatytas žalos dydis viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015).

Kaip jau buvo konstatuota pirmiau, nagrinėjamo ginčo atveju vadovautis pareiškėjo pateikta Vokietijos nepriklausomų turto vertintojų sudaryta Transporto priemonės vertinimo ataskaita, neginčijant joje nurodytų duomenų teisingumo, dėl pirmiau nurodytų argumentų nėra pagrindo. Remiantis draudiko atliktu rinkos tyrimu nustatyta, kad UAB „Remartas“ nurodytos pareiškėjo Transporto priemonės remonto išlaidos sudarytų 947 Eur (*be PVM*), UAB „Aksstė autoservisas“ – 938,57 Eur (*be PVM*), o UAB „Matsuda“ – 860,72 Eur (*be PVM*). Atkreiptinas dėmesys, kad

draudikas pareiškėjui draudimo išmoką išmokėjo pagal didžiausią kainą pasiūliusios remonto įmonės UAB „Remartas“ sudarytą remonto sąmatą (947 Eur be PVM). Atsižvelgiant į tai, nėra pagrindo teigti, kad draudiko sprendimas apskaičiuoti pareiškėjui mokėtiną draudimo išmoką pagal UAB „Remartas“ sudarytą remonto sąmatą, neatsižvelgiant į nepriklausomų turto vertintojų nurodytą Transporto priemonės remonto išlaidų sumą, apskaičiuotą pagal Vokietijos rinkos kainas ir Vokietijos žalos dydžio nustatymo ir žalos atlyginimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, neatitiktų transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo kompensacinės paskirties sąlygų.

Remiantis nustatytais aplinkybėmis ir atsižvelgiant į Civilinio kodekso 6.251 straipsnyje nurodytą visiško nuostolio atlyginimo principą, taip pat vadovaujantis TPVCAPDĮ įtvirtintomis draudimo išmokos skaičiavimo pagal vidutines automobilio remonto išlaidas nuostatomis, darytina išvada, kad UAB „Remartas“ sudarytoje remonto sąmatoje nurodytos 947 Eur (be PVM) Transporto priemonės remonto išlaidos atitinka tikslios žalos nustatymo sąlygas. Įvertinus tai, manytina, kad UAB „Remartas“ sudaryta Transporto priemonės remonto sąmata yra objektyvus įrodymas, kad už šioje remonto sąmatoje nurodytą išlaidų sumą Transporto priemonei būtų sugrąžinta iki 2016 m. sausio 5 d. eismo įvykio buvusi būklė pagal Lietuvos – eismo įvykio valstybės – rinkos kainas ir teisės aktuose įtvirtintas žalos dydžio nustatymo taisykles. Kadangi draudikas draudimo išmoką pareiškėjui išmokėjo pagal UAB „Remartas“ sudarytą remonto sąmatą, darytina išvada, kad draudikas šiuo atveju teisės aktuose jam nustatytą pareigą tiksliai ir teisingai apskaičiuoti pareiškėjui, kaip nukentėjusiam trečiajam asmeniui, eismo įvykio metu padarytos žalos dydį ir išmokėti šią žalą atlyginančią draudimo išmoką įvykdė tinkamai.

Konstatuotų aplinkybių kontekste taip pat svarbu pažymėti ir tai, kad nagrinėjamu atveju nesivadovavimas Vokietijos nepriklausomų turto vertintojų sudaryta vertinimo ataskaita nereiškia, kad draudikas, pareiškėjui pateikus įrodymus, kad už išmokėtą draudimo išmoką nebuvo galima suremontuoti jam priklausančios Transporto priemonės iki eismo įvykio buvusios būklės pagal Lietuvos rinkos kainas ir teisės aktuose įtvirtintas žalos dydžio nustatymo taisykles, neturėtų atlyginti ir pareiškėjo nuostolių, viršijančių išmokėtą draudimo išmoką.

Dėl kitų pareiškėjo išlaidų atlyginimo.

Įvertinus tai, kad nagrinėjamu atveju sprendžiant dėl pareiškėjui atlygintinos žalos dydžio nėra pagrindo vadovautis nepriklausomų turto vertintojų sudaryta Transporto priemonės vertinimo ataskaita, darytina išvada, kad draudikui tinkamai įvykdžius teisės aktuose jam nustatytą pareigą atlikti sugadintos Transporto priemonės apžiūrą ir teisingai apskaičiuoti atlygintinos žalos dydį, ir atsižvelgus į tai, kad pareiškėjas į nepriklausomus turto vertintojus Vokietijoje kreipėsi dar iki prašymo išmokėti draudimo išmoką ir Transporto priemonės pateikimo apžiūrai dienos, atlyginti pareiškėjo prašomas nepriklausomų turto vertintojų samdymo išlaidas taip pat nėra pagrindo.

Atsižvelgiant į pareiškėjo reikalavimą atlyginti teisinių paslaugų išlaidas (70 Eur), pažymėtina, kad neteisminio vartojimo ginčų tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės ar laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Pažymėtina, kad analogiškos nuostatos yra įtvirtintos ir Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, 62 punkte.

Kadangi nagrinėjamo ginčo atveju pareiškėjo reikalavimai išmokėti papildomą draudimo išmoką, kaip skirtumą tarp jau išmokėtos draudimo išmokos (947 Eur) ir nepriklausomų turto vertintojų ataskaitoje nurodytos sumos (3386,06 Eur) – t. y. 2 439,06 Eur, taip pat atlyginti pareiškėjo turėtas nepriklausomų turto vertintojų samdymo išlaidas, įvertinti kaip nepagrįsti, todėl atmetini, netenkintinas ir pareiškėjo reikalavimas atlyginti teisinių paslaugų išlaidas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu bei šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo V. B. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

L. e. Finansinių paslaugų ir rinkų priežiūros
departamento direktoriaus pareigas

Vaidas Cibas